

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2010. évi január hó 22. napján és a 2010. évi április hó 16. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyalás alapján meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az emberölés előkészületének büntette miatt a **vádlott** ellen indult büntetőügyben a Baranya Megyei Bíróság 12.B.216/2009/37. számú ítéletét az alábbiak szerint változtatja meg:

- a vádlott cselekményét a Btk.176/A.§ (2) bekezdés a) pontjában meghatározott zaklatás vétségének minősíti;
- a vádlottal szemben kiszabott büntetést - a halmazati jelleg mellőzésével - 6 (hat) hó fogházra enyhíti;
- a közügyektől eltiltás mellékbüntetés alkalmazását mellőzi;
- a szabadságvesztés végrehajtását 2 (kettő) évi próbaidőre felfüggeszti;
- a szülői felügyeleti jog megszüntetésére irányuló indítványt elutasítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy az előzetes fogvatartásban töltött időt a szabadságvesztés tartamába a végrehajtás elrendelése esetén kell beszámítani.

A másodfokú eljárásban felmerült 44.325 (negyvennégyezer-háromszázhuszonöt) forint büntügyi költséget az állam viseli.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a vádlott terhére, a főbüntetés súlyosítása és a szülői felügyeleti jog megszüntetése érdekében jelentett be fellebbezést, a vádlott és védője felmentésért élt jogorvoslati kérelemmel.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség átiratában és a fellebbezési tárgyaláson jelen lévő képviselője útján bizonyítás felvételére - a vádlott gyermekei születési anyakönyvi kivonatainak beszerzésére - tett indítványt, illetve ennek elutasítását követően az ügyészi fellebbezést változatlanul fenntartotta. Hasonlóképpen fenntartotta jogorvoslati kérelmét a vádlott és védője is.

A másodfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott ítéletet a Be.348.§ (1) bekezdése értelmében a megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Ennek során az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást - figyelemmel a Be.352.§ (1) bekezdésének a) pontjára - ténybeli következtetés útján mindössze annyiban helyesbítette, hogy az ítélet 4. oldal utolsó bekezdésének első mondata helyébe a következő szöveg került: *asértett tartott attól, hogy a vádlott ezt tényleg komolyan gondolja, ezért megpróbálta lebeszélni tervéről, próbálta meggyőzni arról, hogy van más kiút is az adósságokból, ehhez nem szükséges meghalniuk.*

A fenti helyesbitéssel a tényállás mentessé vált a Be.351.§ (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól, az a bizonyítékok indokolt és okszerű mérlegelésén alapul.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok betartásával, a szükséges részletességgel folytatta le. Ennek során kihallgatta azokat a személyeket, akiknek a vád tárgyává tett cselekményről, illetve annak előzményeiről és az azt követő eseményekről tudomása volt, valamint lefolytatta a szükséges szakértői bizonyítást is.

A tényállásnak csak kisebb részét érintő eltérő tartalmú bizonyítékoknak a részletes ismertetését követően, azoknak a logika szabályaival összhangban álló értékelésével adott számot ténymegállapításairól, a vádlotti védekezés részbeni elvetésének okairól. Nem tévedett, amikor a vitatott kérdésekben a sértett következetes, és más bizonyítékokkal (többek között **tanú1**, **tanú2** és **tanú3** tanúk vallomásával) alátámasztott előadását fogadta el.

A másodfokú bíróság észlelte, hogy az ideg-elmeszakértők szakvéleményének előterjesztését követően került csak sor **szakértő1** pszichológus szakértő kirendelésére. Így az ideg-elmeszakértők utóbb elkészült szakvéleményét nem ismerhették meg, nem használhatták fel. Erre a körülményre, valamint a két szakértői vélemény között feltételezett ellentmondásra figyelemmel a másodfokú bíróság a Be.353.§ (1) bekezdése értelmében bizonyítás felvételét, dr.**szakértő2** igazságügyi orvos- és dr.**szakértő3** igazságügyi elmeszakértő szakvéleményének kiegészítését rendelte el. Ennek eredményeképpen az elsőfokú bíróságnak a vádlott

beszámítási képességével kapcsolatban tett ténymegállapításai megalapozottnak bizonyultak, azok kiegészítésére, helyesbítésére nem volt szükség.

A jogi indokolás körében kifejtendő álláspontjára figyelemmel a másodfokú bíróság nem találta indokoltnak a fellebbviteli főügyészség által indítványozott bizonyítást, ezért a vádlott gyermekei születési anyakönyvi kivonatainak beszerzését mellőzte.

A fentiek szerint helyesbített tényállást a másodfokú bíróság megalapozottnak találta, és eljárásában a Be.352.§ (2) bekezdése értelmében irányadónak tekintette.

- - - - -

E tényállásból az elsőfokú bíróság helyesen következtetett a vádlott büntetőjogi felelősségére, cselekményének minősítése azonban nem felel meg az anyagi büntető jogszabályoknak.

A Btk.18.§ (1) bekezdése értelmében ha a törvény külön elrendeli, előkészület miatt büntetendő, aki a bűncselekmény elkövetése céljából az ehhez szükséges vagy ezt könnyítő feltételeket biztosítja, az elkövetésre felhív, ajánlkozik, vállalkozik, vagy a közös elkövetésben megállapodik.

Mindezek alapján a jogirodalom és az ítélkezési gyakorlat szerint kifejezett törvényi rendelkezés esetén - ilyen az emberölés büntette vonatkozásában a Btk.166.§ (3) bekezdése - az előkészület megállapításának feltétele az alanyi oldalon az adott bűncselekmény elkövetésének kialakult egyenes szándéka (célzata), a tárgyi oldalon valamilyen előkészületi magatartás tanúsítása, negatív ismérvként pedig a Btk.18.§ (2) bekezdésében meghatározott büntethetőséget megszüntető ok hiánya.

A másodfokú bíróság megítélése szerint a Btk.166.§ (3) bekezdésében meghatározott emberölés előkészülete büntettének ezek a feltételei a vádlottesetében nem állnak fenn.

Amint erre a Btk.18.§ (1) bekezdésében szereplő *a bűncselekmény elkövetése céljából* kitétel is utal: az előkészület területe a bűncselekmény elkövetésére irányuló (egyes) szándék kialakulása és a kísérlet között van. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy ölésre irányuló szándék hiányában sem az emberölés előkészülete, sem annak kísérlete nem valósul meg (*BH. 1975. 154. és BH. 1990. 368. számú eseti döntések*). Az irányadó tényállásból pedig nem vonható megalapozott következtetés arra, hogy a vádlottban az ölési szándék akár a gyermekei, akár a felesége vonatkozásában kialakult volna.

Kifejezetten ennek a szándéknak a hiányára utal, hogy bár a vádbeli éjszakán az ölési cselekmény elkövetésének valamennyi feltétele adott volt - hozzátartozói a közös lakásban gyanútlanul aludtak, rendelkezésre állt az állatölő-kábító készülék a szükséges töltényekkel, illetve a kábelkötegelő is -, a vádlott mégsem kezdte meg a bűncselekmény elkövetését. Ehelyett egy olyan okfolyamatot indított el -

felébresztette a feleségét, megmutatta a fenti eszközöket, köztük a nevekkel ellátott töltényeket, és közölte vele, hogy családtagjai megölése után öngyilkosságot fog elkövetni -, melyről az általános élettapasztalat alapján is tudnia kellett, hogy a kilátásba helyezett bűncselekmény elkövetését jelentősen megnehezíti, valószínűleg önmagában is lehetetlenné teszi. Nyilvánvalóan nem számíthatott arra, hogy az általa elmondottakkal a felesége azonosulni fog, reálisan csak az volt várható, hogy annak megakadályozása érdekében mindent - gyermekek figyelmeztetése, más személyektől segítség kérése, hatóság értesítése - meg fog tenni.

A Btk.166.§ (3) bekezdése az emberölés előkészületét általában, különbségtétel nélkül büntetni rendeli. Elkövetési magatartásként tehát a Btk.18.§ (1) bekezdésében meghatározott valamennyi előkészületi cselekmény szóba jöhet. Ugyanakkor mind az ügyész, mind az elsőfokú bíróság a bűncselekmény elkövetéséhez szükséges, illetve ezt könnyítő feltételek biztosításaként értékelte a vádlott tevékenységét.

Ez utóbbi előkészületi cselekmény körébe a másodfokú bíróság megítélése szerint csak olyan magatartások vonhatók, amelyek alkalmasak arra, hogy a bűncselekmény elkövetésének lehetőségét számottevően és érzékelhetően előmozdítsák, ennek veszélyét növeljék.

A neveknek a töltényre filctollal történő felírása nyilvánvalóan nem ilyen magatartás, ez ugyanis az állatölő-kábító készülék használatának nem feltétele, ebből a szempontból semmiféle jelentőséggel nem bír. A mentálisan zavart, kilátástalannak tartott anyagi helyzete miatt elkeseredett, emiatt a feleségét hibáztató vádlott teátrális, a felesége ellen irányuló, őt fenyegető cselekménye.

A másodfokú bíróság megítélése szerint nem tekinthető a fenti értelemben előkészületi magatartásnak az irányadó tényállás szerint nem is a vádlott által és bizonyítottan más célból, hónapokkal korábban beszerzett, azóta a konyhában lévő polcon tárolt állatölő-kábító készüléknek, a töltényeknek, illetve a kábelkötegelőknek a polcra a konyhaasztalra helyezése. A korábbi állapothoz viszonyítva ez sem tekinthető a bűncselekmény elkövetéséhez szükséges, illetve azt érzékelhetően megkönnyítő feltétel biztosításának, mindössze - amint erre a vádlott vallomásában több alkalommal utalt is - a felesége megijesztésére volt alkalmas, ezt szolgálta.

Mindez egyúttal azt is jelenti, hogy a Btk.166.§ (3) bekezdésében meghatározott emberölés előkészülete büntette megállapításának feltételei sem az alanyi, sem a tárgyi oldalon nem állnak fenn.

A Btk.18.§ (2) bekezdésének a.) pontja értelmében nem büntethető előkészület miatt, akinek önkéntes elállása folytán marad el a bűncselekmény elkövetésének megkezdése.

Amint erre fentebb a másodfokú bíróság már utalt: a vádlott számára a felesége, illetve a gyermekei megölésének feltételei adottak voltak. A bűncselekmény elkövetését - döntően saját elhatározásából - mégsem kezdte meg. Felébresztette a feleségét, majd a vele folytatott beszélgetést követően a szóban forgó eszközöket visszatette a polcra, és ezt követően újabb előkészületként értékelhető tevékenységet az irányadó tényállás szerint nem végzett.

Büntetőjogi felelőssége a 4 rb. emberölés előkészületének büntetében tehát a fentebb említett alanyi és tárgyi oldali feltételek fennállása esetén sem volna törvényesen megállapítható (*BH. 2006. 174. számú eseti döntés*).

A 2008. évi LXXIX. törvény által megállapított, a 2009. évi február hó 1. napjától hatályos Btk.176/A.§ (2) bekezdésének a.) pontja értelmében aki félelemkeltés céljából mást vagy rá tekintettel hozzátartozóját személy elleni erőszakos vagy közveszélyt okozó büntetendő cselekmény elkövetésével megfenyeget vétséget követ el és két évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

A vádlott személy elleni erőszakos bűncselekmény elkövetésére utaló kijelentést tett, amikor házastársa, illetve gyermekei megölését helyezte kilátásba. Ez, illetve az eszközök asztalra helyezése, a nevek lőszerekre történő felírása és bemutatása alkalmas volt a félelemkeltésre, az a sértettben ki is alakult. A vádlott a nyomozás során és az elsőfokú bíróság előtt több alkalommal is magatartásának ijesztgetési indítékára utalt. Ilyenként értékelhetők a másnap, a rendőrök jelenlétében megismételt fenyegető kijelentések is.

A sértettjoghatályos magánindítványt terjesztett elő (Btk.183.§ (1) bekezdés).

Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság a vádlott cselekményeit 1 rb. a Btk.176/A.§ (2)bekezdésének a.) pontjában meghatározott zaklatás vétségének minősítette.

A büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket a megváltozott minősítésre figyelemmel ismételtén számba kellett venni.

A másodfokú bíróság súlyosító körülményként értékelte, hogy korábban volt már büntetve, visszaesőnek nem minősülő bűnismétlő; ezen belül nagy nyomatékka, hogy mindkét bűncselekmény sértettje a vádlott felesége. Ugyancsak súlyosító körülmény az ittas állapotban történő elkövetés.

Enyhítő körülmény ugyanakkor a beismerő vallomás és a két kiskorú gyermek eltartása.

A fenti körülményeket, köztük a megváltozott büntetési tételkeretet is figyelembe véve a Btk.37.§-ában megfogalmazott célok az alkalmazottnál enyhébb szabadságvesztéssel is elérhetőek, ezért a másodfokú bíróság a vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztést hat hónapra enyhítette, a büntetés halmazati jellegére utalást pedig mellőzte.

A bűncselekmény tárgyi súlyára, valamint a vádlott társadalomra veszélyességének fokára figyelemmel a büntetési célok a szabadságvesztés végrehajtása nélkül is elérhetőek, ezért a másodfokú bíróság a Btk.89.§ (1) bekezdése alapján azt kettő évi próbaidőre felfüggesztette.

A minősítés megváltoztatására figyelemmel módosult a sértett személye is; a vádlott a terhére értékelt bűncselekményt nem gyermekei, hanem csak házastársa sérelmére követte el. A szülői felügyeleti jog megszüntetésének törvényi feltételei tehát már nem állnak fenn; ezért a másodfokú bíróság az erre irányuló indítványt a Be.336.§ (2) bekezdése alapján elutasította.

A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a cselekmény minősítését, a büntetés kiszabását és a szülői felügyeleti jogot érintő részében a Be.372.§ (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit a Be.371.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

Miután a vádlott és a védő fellebbezése eredményes volt, ezért a másodfokú eljárásban felmerült bünygyi költséget a Be.381.§ (2) bekezdése alapján az állam viseli.

P é c s, 2010. április 16.

Dr.Krémer László s.k. a tanács elnöke, Dr.Halász Etelka s.k. előadó bíró, Dr.Túri Tamás s.k. bíró

A Baranya Megyei Bíróság 12.B.216/2009/37. számú ítélete a Pécsi Ítéltábla Bf.II.236/2009/9. számú ítélete folytán a 2010. évi április hó 16. napján jogerőre emelkedett és - fel nem függesztett részében - végrehajthatóvá vált.

.Krémer László s.k.
a tanács elnöke